

Elena Garmendia Pikabea
Lezo, Gipuzkoa (1922-2006)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

LEZ-040

- **Proiektua:** Lezoko hizkeraren grabaketak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirretxe Mitxelena, Joxe Luix - Esnaola Arbiza, Imanol
- **Data:** 1998-01-28
- **Iraupena:** 59 min
- **Euskarria:** CD
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Ttuttuna eta dantza

- **Erref:** LEZ-040/003
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:00:57. **Bukatu:** 00:01:40

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Dantzarako zaletasuna izan du gaztetatik. Ttunttuna izaten zen igandetan. Lagun taldean Guadalupera joan eta handik Hondarrabira jaisten ziren gero.

2. Kaleko jolasak

- **Erref:** LEZ-040/004
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:01:40. **Bukatu:** 00:02:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetako jolasak: kailoketan, sokasaltoan, marru-marruketan, gorde-gordeketan...

3. Inguruko herrietako festak

- **Erref:** LEZ-040/006
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:02:53. **Bukatu:** 00:03:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Inguruko herrietako festetara joaten hasi zireneko kontuak. Herrerako San Luis jaiak, Erreterriako Malenak... aipatzen ditu.

4. Ezpata dantzariak eta poxpolinak

- **Erref:** LEZ-040/007
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:03:35. **Bukatu:** 00:04:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Elena eta anaia dantzan aritzen ziren. Donostiako Loiola auzora dantzara taldea joan, eta zinta dantzarekin saria irabazi zuten. Txistulari eta danborjoleak nor ziren aipatzen du.

5. Herriko eskolan ibilia

- **Erref:** LEZ-040/008

- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:04:28. **Bukatu:** 00:05:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Herriko eskolan ibili zen Elena. Maistra Valladolidekoa zen. Handiek eta txikiek elkarrekin ikasten zuten. Eskola non zegoen azaltzen du.

6. Udako bainuak

- **Erref:** LEZ-040/009
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:05:13. **Bukatu:** 00:05:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak

Laburpena:

Gaztetan, uda partean, bainua hartzera joaten ziren lagunak.

7. Neskame ibilia

- **Erref:** LEZ-040/010
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:05:55. **Bukatu:** 00:08:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:

Bi tokitan aritu zen neskame lanetan. Zer lan egiten zituen. Gaztelaniarekin gorabeherak.

8. Eskabetxean eta gaileta-lantegian aritua

- **Erref:** LEZ-040/011
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:08:03. **Bukatu:** 00:11:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Eskabetxean, bakailoan... aritu zen lanean. Gero, "gaileteran" hasi zen lanean. 12 urte egin zituen gaileta-lantegian lanean. Lanaldia.

9. Gaileta-lantegiko lana

- **Erref:** LEZ-040/012
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:11:27. **Bukatu:** 00:13:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Gaileta-lantegian zer lanetan aritu izan zen azaltzen du. Gaileta paketeak golkoan, azpiko arropetan gorde... irteeran erregistratu egiten zituzten. Lantegian lau labe zeuden, eta bero handia pasatzen zuten.

10. 18 urterekin lanean hasi

- **Erref:** LEZ-040/014
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:14:04. **Bukatu:** 00:15:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

18 urte ingururekin hasi zen lanean, gerra denboran. Neskame, arrain saltzen, egur kargatzen... ibilia da Elena. Gero, gaileta-lantegian hasi zen lanean, ezkondu eta haurra izan zuen arte.

11. Mutilekin dantza egitea

- **Erref:** LEZ-040/017
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:16:43. **Bukatu:** 00:18:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

Dotrina kontuak: nor izan zuen katekista. Mutilekin dantza egiten zuten neskei zinta morea jartzen zien.

12. Emakume Abertzale Batza

- **Erref:** LEZ-040/020
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:19:39. **Bukatu:** 00:20:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak

Laburpena:

Abertzaletasunaren indarra Lezon. Elenaren ama Emakume Abertzale Batzako kidea zen. Etxean batzokiko bazkideak ziren. Elenaren amak kooperatiban egiten zuen lana.

13. Batzokiko antzerkiak eta 'Ehun dukat'

- **Erref:** LEZ-040/022
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:21:16. **Bukatu:** 00:22:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Alderdien egoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Batzokian antzerki emanaldiak izaten ziren. Goian antzokia zegoen, eta behean, berriz, entseguak egiten zituzten. 'Ehun dukat' antzezlanaren kanta.

14. Neskame, gerra hasi zenean

- **Erref:** LEZ-040/025
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:23:52. **Bukatu:** 00:26:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Gerrako kontuak. Erreketeak sartu zireneko oroitzapenak. Elena neskame zegoen Donostian garai hartan. Neskame egon zen etxeko kontuak. Esne bila joan, eta tiroak entzun.

15. Tiro hotsa eta ikara

- **Erref:** LEZ-040/027
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:26:55. **Bukatu:** 00:27:36
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Gerrako kontuak. Erreketeen tiroak. Hildako soldadu baten gorpuaren ondotik pasatu behar izan zuen. Gosea pasatu zuten. Elena neskame zegoen Donostian garai hartan.

16. Gosea, ezinikusiak eta salaketak

- **Erref:** LEZ-040/030

- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:29:37. **Bukatu:** 00:31:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gosea. Olio litroaren prezioa. Elenaren ama asko flakatu zen. Karlisten eta abertzaleen arteko harremana. Salaketak. Atxilotetak. Fusilatuak.

17. Ondasunak errequisatu

- **Erref:** LEZ-040/031
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:31:29. **Bukatu:** 00:32:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Gerra denborako kontuak. Etxeetatik ondasunak errequisatu egiten zituzten.

18. Gerran hildakoak

- **Erref:** LEZ-040/033
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:32:10. **Bukatu:** 00:33:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gerrako hildako herritarrak. Herriko mutil bat nola hil zuten azaltzen du. Arrazoia, abertzalea izatea. Falangistek hil zutela zabaldu zen.

19. Apaizak

- **Erref:** LEZ-040/035
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:35:07. **Bukatu:** 00:37:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:

Lezon egondako hainbat apaiz eta bikario aipatzen ditu. Dotrina euskaraz ikasi zuen Elenak. Apaizen joera politikoak eta euskararekin zer jarrera zuten.

20. Euskal izenak jartzea galarazia

- **Erref:** LEZ-040/036
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:37:09. **Bukatu:** 00:38:24

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren jarrera

Laburpena:

Euskal izenak jartzea galarazia zegoen. Apaizek euskararekin zer jarrera zuten.

21. Medikuak eta praktikanteak

- **Erref:** LEZ-040/037
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:38:24. **Bukatu:** 00:39:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Lezon egondako medikuak eta praktikanteak aipatzen ditu. Haiekin zer harreman zuen eta zer hizkuntzatan hitz egiten zuten.

22. Aurreneko kanpotarrak

- **Erref:** LEZ-040/040
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:42:01. **Bukatu:** 00:43:39
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialak

Laburpena:

Lezora kanpotik etorritako aurreneko familiak. Gerra ostean, jende asko etorri zen herrira.

23. Gerra aurreko Lezo

- **Erref:** LEZ-040/041
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:43:39. **Bukatu:** 00:44:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa

Laburpena:

Gerra aurreko Lezoko herri giroa nolakoa zen aipatzen du. Familia bat bezala ziren, denek elkar ezagutuzen zuten.

24. Herriko jauntxoak

- **Erref:** LEZ-040/042
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:44:04. **Bukatu:** 00:45:41

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Herrian boterea zuten familiak, jauntxoak... Euskaldunak ziren. Zer joera politiko zuten aipatzen du.

25. Galdutako baserriak

- **Erref:** LEZ-040/045
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:48:06. **Bukatu:** 00:48:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Lezon bota edo galdutako baserriak.

26. Kaia eta kanposantua

- **Erref:** LEZ-040/046
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:48:57. **Bukatu:** 00:51:14
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Herria, azpiegitura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak

Laburpena:

Herrian izandako aldaketak: kaia, kanposantua... Lagunak bainua hartzera joaten ziren.

27. Lagunarteko kontuak

- **Erref:** LEZ-040/050
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:54:06. **Bukatu:** 00:55:12
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kirola » Pilota
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Lagun baten etxean frontoia zeukaten, eta kuadrilla guztia hara joaten zen palaz ibiltzera. Palaz gain, antzerkian ere ibiltzen ziren. Elenaren amak baserritarren kooperatiban lan egiten zuen dendari moduan, eta lagun batek telefonoz deitzen zion kooperatibara kalera atera nahi zuenean.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com